

ALEKSANDRA LUBICZ-POSOCHOWSKA

aleksandra.lubicz-posochowska@ue.katowice.pl

Restrukturyzowane zobowiązania podatkowe a pomoc publiczna w układzie

Restructured Tax Liabilities and Public Aid Under Arrangement Procedure

Słowa kluczowe: pomoc publiczna; układ; prawo restrukturyzacyjne; nadzorca

Keywords: state aid; arrangement procedure; restructuring law; insolvency administrator

Kod JEL: G33; G38; K2

Wstęp

Problem pomocy publicznej w układzie, tak wedle obowiązującego obecnie prawa upadłościowego i naprawczego [Ustawa... 2003, dalej jako: pr. up. nap.], jak i według prawa restrukturyzacyjnego, które zaczęło obowiązywać z dniem 1 stycznia 2016 r. [Ustawa..., 2015, dalej jako: pr. rest.], jest niebywale trudnym zagadnieniem praktycznym nie tylko dla sądu (wedle obowiązujących przepisów sąd, zatwierdzając zawarty przez wierzycieli układ, ma orzec o jego zgodności z przepisami prawa), ale również dla praktyków, którzy uczestniczą w tworzeniu propozycji układowych głosowanych później przez wierzycieli niewypłacalnego dłużnika. W większości przypadków w zawartym układzie, pozwalającym na dokonanie restrukturyzacji zobowiązań niewypłacalnego dłużnika, uczestniczą wierzyciele, którzy mogą posiadać status dawcy pomocy publicznej. Z taką sytuacją będziemy mieli do czynienia, kiedy w zawartym układzie będą restrukturyzowane zobowiązania podatkowe. W związku

z powyższym problem udzielonej pomocy publicznej będzie miał kluczowe znaczenie dla zatwierdzenia układu przez sąd. Zobowiązania podatkowe powstałe przed dniem ogłoszenia upadłości, bez względu na podstawę podatku, podlegają zaspokojeniu z masy upadłościowej. W związku z powyższym układ zawarty czy to na gruncie prawa upadłościowego i naprawczego, czy na gruncie prawa restrukturyzacyjnego, a prowadzący do restrukturyzacji zobowiązań podatkowych, może mieć charakter pomocy publicznej i będzie wymagał szczególnego rozważania przez wzgląd na przepisy wspólnotowe dotyczące pomocy publicznej. Prawo upadłościowe i naprawcze w żaden sposób nie odnosiło się do problemu pomocy publicznej, a jednak stwierdzenie bezprawności przyznanej pomocy publicznej skutkowało odmową zatwierdzenia układu przez sąd. W związku z tym dopiero na etapie zatwierdzenia zawartego już układu w postępowaniu upadłościowym, z możliwością jego zawarcia, sąd stawał przed koniecznością podjęcia decyzji o zgodności tego układu z prawem, a dokładniej z oceną zgodności takiego układu z prawem wspólnotowym (tzn. zgodności udzielonej pomocy publicznej z przepisami Unii Europejskiej). Takie uregulowanie niosło za sobą szereg problemów szczególnie w sytuacji, w której okazywało się, że udzielona pomoc nie została notyfikowana przez Komisję Europejską. Taki układ nie mógł zostać zatwierdzony przez sąd, mimo że został zawarty przez wierzycieli przy uzyskaniu zgody wymaganej przez prawo większości. Praktyka знаła również przypadki zatwierdzenia przez sąd układu, zgodnie z którym została udzielona pomoc publiczna niezgodnie z prawem wspólnotowym, tzn. bez przeprowadzenia wymaganej przez prawo notyfikacji. Pomoc taka na gruncie przepisów prawa Unii Europejskiej winna być zwrócona pomimo prawomocnie zatwierdzonego układu w postępowaniu upadłościowym. Prawo restrukturyzacyjne, w przeciwieństwie do Prawa upadłościowego i naprawczego, wprowadziło szereg uregulowań mających na celu zapobieżenie możliwości zatwierdzenia układu niezgodnego z przepisami prawa, w tym z przepisami prawa unijnego. W związku z powyższym ocena dotychczasowych i nowych rozwiązań w ramach zatwierdzenia i ustalenia zgodności z prawem propozycji układowych, tak w prawie upadłościowym i naprawczym, jak i w prawie restrukturyzacyjnym, wydaje się mieć niebywałe praktyczne znaczenie, a wypracowanie metod weryfikacji zgodności udzielenia pomocy publicznej z przepisami wewnątrzspółnotowymi na etapie tworzenia propozycji układowych zdaje się być nieodzownym jego elementem. Autor powyższego opracowania podjął się próby porównania dotychczasowego i nowego uregulowania uznawania zgodności z prawem układu dokonującego restrukturyzacji zobowiązań podatkowych.

1. Zobowiązania podatkowe w niewypłacalności

Zgodnie z art. 5 ordynacji podatkowej [Ustawa..., 1997, dalej jako: ord. pod.] zobowiązaniem podatkowym jest wynikające z obowiązku podatkowego zobowiązanie podatnika do zapłacenia na rzecz Skarbu Państwa, województwa, powiatu albo

gminy podatku w wysokości, w terminie oraz w miejscu określonym w przepisach prawa podatkowego. Na gruncie art. 342 pr. up. nap. zobowiązania podatkowe należne za ostatni rok przed datą ogłoszenia upadłości wraz z odsetkami należą do kategorii trzeciej należności, zaspakajanych z funduszy masy w postępowaniu obejmującym likwidację majątku upadłego. Natomiast należności powstałe po tym dniu należą do kategorii pierwszej i są zaliczane do kosztów postępowania. Nie sposób w tym miejscu nie wspomnieć o radykalnej zmianie kolejności zaspakajania wierzytelności w upadłościowym postępowaniu likwidacyjnym, przewidzianej przez art. 428 pr. rest. Dotychczasowe uregulowanie w zdecydowany sposób przywilejowało Skarb Państwa, którego wierzytelności korzystały z pierwszeństwa zaspokojenia przed innymi wierzytelnościami podmiotów prywatnych (których wierzytelności były zaspakajane dopiero w kategorii czwartej po zaspokojeniu zobowiązań podatkowych). Uchwalona zmiana prawa upadłościowego, która weszła w życie wraz z początkiem obowiązywania prawa restrukturyzacyjnego, tj. w dniu 1 stycznia 2016 r., w zdecydowany sposób powoduje przełamanie ugruntowanej hegemonii zobowiązań publicznoprawnych w walce o zaspokojenie roszczeń z majątku upadłego przedsiębiorcy. Skarb Państwa zostanie zrównany z wierzycielami prywatnymi w dochodzeniu swoich należności. Z wejściem w życie nowej ustawy – Prawo restrukturyzacyjne, po zaspokojeniu m.in. należności pracowniczych, alimentacyjnych, rent czy kosztów postępowania upadłościowego, wierzyciele prywatni będą mogli dochodzić przysługujących im należności na równi ze Skarbem Państwa. Jednocześnie, tak na gruncie obowiązującego obecnie prawa, tj. art. 273 pr. up. nap., jak i na gruncie prawa restrukturyzacyjnego, układem objęte są wszystkie wierzytelności w stosunku do upadłego powstałe przed dniem ogłoszenia upadłości (od 1 stycznia 2016 r. przed dniem otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego). Wierzytelności z tytułu zaległości podatkowych będą mogły być wyłączone z układu tylko w sytuacji zabezpieczenia ich hipoteką lub zastawem skarbowym, o ile wierzyciel nie wyraził zgody na objęcie ich układem. Z powyższego wynika, że również zobowiązania podatkowe zmieniane postanowieniami układu będą restrukturyzowane. Tym samym, w przypadku choćby częściowego umorzenia zobowiązań podatkowych, będziemy mogli mieć do czynienia z udzieloną dłużnikowi z zasobów państwowych pomocą publiczną.

2. Pomoc publiczna

Rzeczpospolita, będąc członkiem Unii Europejskiej, jest związana normami szeroko rozumianego prawa unijnego, którego naruszenie (również przez układ) skutkuje koniecznością odmowy zatwierdzenia zawartego w drodze stosownej większości układu. Na szczególną uwagę zasługują rozwiązania przyjęte w zakresie udzielenia przedsiębiorcy pomocy publicznej. Zgodnie z art. 107 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (dalej: TFUE) wszelka pomoc przyznawana

przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji przez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi. Art. 107 TFUE nie zawiera definicji pomocy publicznej, lecz jedynie określa sytuacje, w których udzielanie pomocy jest zakazane [Szydło, 2002, s. 34].

Do definicji pomocy publicznej nie odnosił się również żaden przepis prawa upaństwowego i naprawczego. Dopiero art. 140 pr. rest. odniósł się do takiej definicji, określając, jakie wsparcie udzielone przez państwo przedsiębiorcy będzie pomocą publiczną. W literaturze podkreśla się, że pomoc publiczna obejmuje „wszelkie świadczenia na rzecz przedsiębiorstwa pochodzące z państwa lub ze źródeł państwowych, które przynoszą temu przedsiębiorcy korzyść, jakiej nie mógłby uzyskać w ramach normalnej działalności gospodarczej” [Dudzik, 2002, s. 68]. Wspólnotowe wyłączenia od zakazu udzielenia pomocy publicznej można podzielić na wyłączenia uznane z mocy prawa za zgodne ze wspólnotowym rynkiem oraz wyłączenia, które dopuszczalne są na podstawie uznania ich za legalne przez Komisję [Druesne, 1996, s. 277]. Wśród wyłączeń uznanych z mocy prawa za zgodne ze wspólnotowym rynkiem należy wymienić pomoc, która: nie zakłóca konkurencji lub nie zagraża zakłóceniu konkurencji, nie sprzyja indywidualnym przedsiębiorcom lub gałęziom produkcji, nie wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi. Zgodnie z art. 107 ust. 2 TFUE dozwolone jest udzielenie pomocy publicznej *de minimis*, tzw. bagatelnej. Zgodnie z art. 2 ust. 2 rozporządzenia Komisji nr 1407/2013 uważa się, że pomoc nieprzekraczająca pułapu 200 tys. euro w okresie trzech lat, nie wpływa na handel między państwami członkowskimi, nie zakłóca bądź nie zagraża zakłóceniu konkurencji, w związku z czym takie przysporzenia nie spełniają wszystkich kryteriów określonych w art. 107 ust. 1 TFUE i dlatego nie podlegają wymogowi notyfikacji. Inaczej wygląda sytuacja, gdy Komisja dopuszcza przyznanie pomocy na podstawie art. 107 ust. 3. W tych przypadkach Komisja korzysta z przyznanej jej przez traktat władzy dyskrecjonalnej [Sprawa C-225/91 *Matra v. Commission*; sprawa 730/79 *Philip Morris Holland BV v. Commission*]. Co do zasady, to właśnie Komisja we współpracy z państwami członkowskimi została zobowiązana do nadzoru nad systemem pomocy oraz proponowaniem właściwych środków wymaganych ze względu na wspólny rynek, dlatego też uzyskała ona uprawnienie uznawania pomocy za zgodną ze wspólnym rynkiem. O tym, czy dane wsparcie finansowe stanowi pomoc publiczną przesądza tzw. test prywatnego wierzyciela albo test prywatnego inwestora, który odpowiada na pytanie, czy dane wsparcie jest przyznawane na warunkach rynkowych, a co za tym idzie, czy na identycznych zasadach mogłoby być udzielone przez podmiot prywatny kierujący się wyłącznie swoim interesem ekonomicznym.

W orzecznictwie europejskim przyjął się pogląd, zgodnie z którym formy wsparcia publicznego, które odpowiadają tzw. kryterium racjonalnego wierzyciela, in-

westora, nie stanowią pomocy publicznej. Należy w tym miejscu powołać się na orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości w sprawie C-342/96 *Spain v. Commission*, w którym Trybunał uznał, że jeżeli ocena finansowa dłużnika wskazuje na brak możliwości pozyskania przez niego na rynku środków niezbędnych do pokrycia zobowiązań, to można oczekiwać od prywatnego wierzyciela ustępstw wobec takiego dłużnika, tak aby poniesione przez wierzyciela straty były jak najmniejsze. W związku z powyższym w doktrynie pojawił się pogląd, w myśl którego państwo, udzielając pomocy ze środków publicznych na rzecz prywatnego przedsiębiorstwa, postępuje tak, jak w porównywalnych warunkach postąpiłby podmiot prywatny, kierując się w swym postępowaniu wyłącznie kryteriami gospodarczymi, w związku z czym trudno uznać takie postępowanie za pomoc publiczną [Bernat, 2006, s. 384–385; Pełka, Stasiak, 2002, s. 20–22]. Pozostaje jedynie kwestia, czy w każdej sprawie, w której dawcą pomocy będzie podmiot publiczny, byłoby spełnione kryterium racjonalnego wierzyciela z uwagi na fakt uprzywilejowania wierzytelności podatkowych w prawie polskim. Uchwalona zmiana prawa upadłościowego, pozbawiająca uprzywilejowania Skarb Państwa w zaspokajaniu wierzytelności podatkowych w upadłości likwidacyjnej, w zdecydowany sposób przyczyni się do zwiększenia szans na uzyskanie pozytywnego wyniku testu racjonalnego wierzyciela.

Kolejnym wyjątkiem od konieczności przeprowadzania procedury notyfikacji dotyczącej pomocy publicznej będzie pomoc państwa udzielona na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji. Można ją uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c TFUE, jeżeli ma ona na celu realizację planu restrukturyzacyjnego, który umożliwi przedsiębiorcy długookresową zdolność konkurencyjności na rynku. Wówczas taka pomoc publiczna nie będzie podlegała obowiązkowi notyfikacji Komisji, mimo że nie będzie spełniać testu racjonalnego wierzyciela. Natomiast jeśli przedsiębiorca będzie spełniał kryteria zastrzeżone dla podmiotu znajdującego się w trudnej sytuacji, którego szczegółowe warunki wymieniają zawarte w Komunikacie Komisji pt. „Wytyczne dotyczące pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw niefinansowanych znajdujących się w trudnej sytuacji” [Komunikat Komisji Europejskiej, 2014], pomoc udzielona takiemu przedsiębiorcy nie będzie wymagała procedury notyfikacji. Dodatkowo, zgodnie z art. 109 TFUE, Rada może określić kategorie pomocy, które są zwolnione z obowiązku zgłoszenia. Zgodnie z art. 108 ust. 4 TFUE Komisja może przyjąć rozporządzenia dotyczące takich kategorii pomocy państwa. Rozporządzenie Rady (WE) nr 994/98 upoważnia Komisję do uznania, zgodnie z art. 109 TFUE, że następujące kategorie mogą, w określonych warunkach, być zwolnione z obowiązku zgłoszenia: pomoc dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), pomoc na działalność badawczo-rozwojową, pomoc na ochronę środowiska, pomoc szkoleniowa i na zatrudnienie oraz pomoc zgodna z zatwierdzoną przez Komisję dla każdego państwa członkowskiego mapą pomocy regionalnej. Na tej podstawie Komisja przyjęła rozporządzenie (WE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 TFUE.

3. Pomoc publiczna a prawo upadłościowe i naprawcze

Jak już wspomniałam, żaden przepis prawa upadłościowego i naprawczego nie wspominał o konieczności uwzględnienia przepisów dotyczących pomocy publicznej. Procedurę notyfikacji pomocy publicznej reguluje w sposób szczególny rozporządzenie Rady nr 695/1999¹, a także ustawa o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej [Ustawa..., 2004, dalej jako: u.p.s.p.p.], która w znacznej części ma charakter wykonawczy w stosunku do rozporządzenia i określa m.in. sposób przygotowania projektów pomocy oraz postępowanie przed Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, które poprzedza notyfikację pomocy do Komisji Europejskiej [Werner, 2004, s. 6]. Przepisy te nie były zsynchronizowane z regulacjami prawa upadłościowego i naprawczego, ale z pewnymi modyfikacjami mogły mieć zastosowanie w ramach postępowania upadłościowego z możliwością zawarcia układu. Projekt udzielania pomocy na restrukturyzację (układ) wymagał przedstawienia do zaopiniowania Prezesowi UOKiK. Po wydaniu opinii Prezes UOKiK dokonuje w trybie art. 20 u.p.s.p.p. zgłoszenia projektu pomocy, rozpoczynając tym samym postępowanie notyfikacyjne przed Komisją, uregulowane w rozporządzeniu 695/1999. Sąd upadłościowy przy zatwierdzeniu układu winien sprawdzić, czy dokonano notyfikacji pomocy udzielanej na podstawie układu i jakie zapadło rozstrzygnięcie bądź czy wskazano nieistnienie obowiązku notyfikacyjnego. W przypadku uznania przez Komisję pomocy publicznej za niedopuszczalną, sąd upadłościowy był zobowiązany odmówić zatwierdzenia układu, którego treść byłaby sprzeczna z traktatem. W przypadku zatwierdzenia układu przez sąd niezgodnie z prawem wspólnotowym, pomoc taka musiała zostać zwrócona wraz z odsetkami. Jednak brak było przepisów regulujących zwrot bezprawnie przyznanej pomocy, szczególnie w przypadku wykonania zatwierzonego układu. Styk przepisów o pomocy publicznej i postępowania upadłościowego wywoływał wiele wątpliwości, w związku z czym wskazana była interwencja ustawodawcy w zakresie problematyki zespolenia biegu procedury notyfikacyjnej z biegiem postępowania upadłościowego. Znalazło to odzwierciedlenie w przepisach ustawy – Prawo restrukturyzacyjne, tak w odniesieniu do układów na gruncie prawa restrukturyzacyjnego, jak i odnośnie do układów w postępowaniu upadłościowym (do których na gruncie art. 428 pr. rest., wprowadzającego art. 266f prawa upadłościowego [Ustawa..., 2015, dalej jako: pr. up.], w zakresie nieuregulowanym będziemy stosować przepisy prawa restrukturyzacyjnego).

¹ Dz. Urz. W.E.L. 83 z dnia 27 marca 1999 r.; Rozporządzenie Rady (WE) nr 695/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu UE (Dz.U.U.E. L 2014.187.1).

4. Pomoc publiczna a prawo restrukturyzacyjne

W prawie restrukturyzacyjnym podjęto próbę rozwikłania praktycznych problemów związanych z istnieniem pomocy publicznej w postępowaniu restrukturyzacyjnym, tworząc w obrębie ustawy specjalny dział jej dotyczący. Uznano, że na potrzeby postępowań restrukturyzacyjnych już w pierwszej kolejności plan restrukturyzacyjny będzie musiał zawierać ocenę (dokonaną na podstawie testu prywatnego wierzyciela lub testu prywatnego inwestora), czy wsparcie udzielone w postępowaniu restrukturyzacyjnym i w trakcie wykonywania układu będzie stanowiło pomoc publiczną.

Z uwagi na brak w polskim systemie prawnym jasnych i jednoznacznych kryteriów udzielania takiej pomocy, już na poziomie Komisji rządowej uznano, że konieczne będzie określenie w drodze rozporządzenia szczegółowych zasad sporządzenia testu prywatnego wierzyciela lub testu prywatnego inwestora w postępowaniu restrukturyzacyjnym. Plan restrukturyzacyjny wraz z informacją dotyczącą pomocy publicznej ma zostać doręczony wierzycielowi, który ma udzielić pomocy, już razem z kartą do głosowania przy samodzielnym zbieraniu głosów (art. 224 pr. rest.) albo jeszcze przed wyznaczeniem zgromadzenia wierzycieli w celu głosowania nad układem (art. 116 pr. rest.). Pozwoli to na ewentualną zmianę lub zgłoszenie nowych propozycji układowych (art. 196 ust. 2 pr. rest.), tak aby zmierzały do tego, by przyjęcie układu nie stanowiło pomocy publicznej oraz aby był uzyskany pozytywny wynik testu prywatnego wierzyciela (np. zostanie zmniejszony poziom redukcji zobowiązań publicznoprawnych, co sprawi, że kwota otrzymana przez dany organ na mocy wykonania układu będzie większa niż możliwa do uzyskania w upadłości) albo aby łączna pomoc publiczna nie przekroczyła limitu przewidzianego dla pomocy *de minimis*. Obowiązek oceny tych okoliczności będzie spoczywał na nadzorcy lub zarządcy w planie restrukturyzacyjnym, o czym będzie on informował sędziego już w planie restrukturyzacyjnym składanym do sądu. W każdej sytuacji, jeżeli układ przewiduje, że dłużnikowi ma zostać udzielona pomoc publiczna, głosowanie nad układem będzie mogło się odbyć tylko wtedy, gdy na zgromadzeniu wierzycieli zostanie przedłożona zgoda właściwego organu na udzielenie pomocy albo zostanie wykazane, że zgoda taka nie jest wymagana (art. 123 ust. 4 pr. rest.).

Bardzo istotnym *novum* w stosunku do poprzedniej regulacji prawa upadłościowego i naprawczego jest art. 148 pr. rest., zgodnie z którym jeżeli w procesie restrukturyzacji zostanie udzielona pomoc publiczna małym lub średnim przedsiębiorcom, zgoda Komisji Europejskiej nie będzie potrzebna, gdyż zostanie ona uznana *ex lege* za pomoc zgodną z rynkiem wspólnotowym. Ponadto w przypadku pomocy na restrukturyzację, spełniającej kryteria zawarte w art. 141–147 pr. rest., tożsame z kryteriami wytycznych Komunikatu Komisji dotyczącymi pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw niefinansowanych znajdujących się w trudnej sytuacji, pomoc udzielona takiemu przedsiębiorcy nie będzie wymagała procedury notyfikacji. Pomoc publiczna o całkowitej wielkości udzielonej pomocy publicznej na restrukturyzację udzieloną w ramach tego samego procesu restruktury-

zacyjnego, nieprzekraczająca 10 mln euro, liczonego według kursu na dzień złożenia planu restrukturyzacyjnego, również nie podlega notyfikacji Komisji Europejskiej. Takie rozstrzygnięcie niewątpliwie w zdecydowany sposób ułatwi i usprawni postępowanie w przedmiocie zatwierdzenia układu.

Podsumowanie

Niewątpliwie prawo restrukturyzacyjne wypracowało szereg rozwiązań, zgodnie z którymi już na poziomie składania planu restrukturyzacyjnego (przewidującego restrukturyzację zobowiązań podatkowych) problem zgodności propozycji restrukturyzacji z dozwoloną pomocą publiczną zostanie wnikliwie rozważony. Przyczyni się to do przyspieszenia i usprawnienia postępowań w przedmiocie zatwierdzenia układu oraz wykluczy sytuacje stwierdzenia bezprawności przyznanej pomocy *post factum*, tzn. po zatwierdzeniu układu przez sąd lub po jego wykonaniu.

Wprowadzona z dniem 1 stycznia 2016 r. zmiana kolejności zaspakajania wierzycieli w postępowaniu upadłościowym niewątpliwie przyczyni się do sytuacji, w której test racjonalnego wierzyciela dla wierzytelności podatkowych w większości przypadków będzie mógł wypaść bardziej korzystnie niż w przypadku pierwszeństwa zaspokojenia, jaki do 31 grudnia 2015 r. odnosił się do zobowiązań Skarbu Państwa. Niewykluczone będzie również, iż w przypadku zmienionej kolejności zaspakajania wierzyciele podatkowi będą bardziej skłonni do głosowania za restrukturyzacją zobowiązań przedsiębiorcy, gdyż pozwoli ona na pełniejsze zaspokojenie ich wierzytelności.

Wprowadzenie przepisów dotyczących udzielenia pomocy publicznej bez konieczności notyfikacji KE umożliwi stworzenie dla przedsiębiorców jasnych i przejrzystych zasad korzystania z pomocy publicznej. Ponadto stworzenie zamkniętego katalogu propozycji układowych zastrzeżonych dla wierzytelności zawierających restrukturyzację zobowiązań podatkowych w art. 156 pkt 3 pr. rest. przyczyni się do jasności i przejrzystości zawieranych układów. Pozwoli to również na przyspieszenie procedur oraz zwiększenie efektywności takich postępowań (wielu w przypadkach bez konieczności notyfikacji Komisji Europejskiej, co wiązało się z długotrwałością takiego procesu, nierzadko doprowadzającego do likwidacji przedsiębiorcy zanim decyzja KE została wydana), co zdecydowanie pozwoli na szybszy powrót rentowności przedsiębiorcy.

Bibliografia

- Bernat M., *Orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich w sprawach gospodarczych*, C.H. Beck, Warszawa 2006.
- Cieśliński A., *Wspólnotowe prawo gospodarcze*, C.H. Beck, Warszawa 2003.
- Druesne G., *Prawo materialne i polityki wspólnot Unii Europejskiej*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 1996.
- Dudzik S., *Pomoc państwa dla przedsiębiorców publicznych w prawie Wspólnoty Europejskiej*, Zakamycze, Kraków 2002.
- Komunikat Komisji Europejskiej, Wytyczne dotyczące pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw niefinansowanych znajdujących się w trudnej sytuacji, 2014/C 249/01.
- Pelka P., Stasiak M., *Pomoc publiczna dla przedsiębiorców w Unii Europejskiej*, Difin, Warszawa 2002.
- Rozporządzenie Komisji nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* (Dz. U. UE. L. 2013.552.1).
- Rozporządzenie Komisji (WE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.
- Rozporządzenie Rady (WE) nr 695/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu UE (Dz.U.UE. L 2014.187.1).
- Sprawa C-225/91 *Matra v. Commission* (1993) ECR I-3203.
- Sprawa 730/79 *Philip Morris Holland BV v. Commission* (1980) ECR 2671.
- Szydło M., *Pojęcie pomocy państwa w prawie wspólnotowym*, „Studia Europejskie” 2002, nr 4.
- Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r., poz. 90, nr 864/2).
- Ustawa z dnia 8 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2015 r., poz. 613).
- Ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. z 2015 r., poz. 233).
- Ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2007 r., nr 59, poz. 404).
- Ustawa z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne, wprowadzająca zmianę do ustawy i jej tytułu w miejsce „Prawo upadłościowe i naprawcze” na „Prawo upadłościowe” (Dz. U. z 2015 r., poz. 978).
- Werner A., *Polskie postępowanie notyfikacyjne dotyczące udzielenia pomocy publicznej*, „Glosa” 2004, nr 9.

Restructured Tax Liabilities and Public Aid Under Arrangement Procedure

The article concerns the problem of state aid, which occurs in bankruptcy proceedings open to an arrangement according to the Bankruptcy and Reorganization Law as well as the Restructuring Law in the case of restructuring of tax liabilities. This issue has extraordinary importance from the point of view of practice, mainly due to the fact that in most cases the arrangement procedure involves creditors who may have the status of Mandated Body. Therefore, the court and participants in the proceedings face the challenge of the compatibility assessment of state aid granted to Community law and, consequently, before the establishment of the arrangement procedure with the law.

Restrukturyzowane zobowiązania podatkowe a pomoc publiczna w układzie

Artykuł dotyczy problemu pomocy publicznej, który pojawia się tak w układzie zawartym na gruncie prawa upadłościowego i naprawczego, jak i na gruncie prawa restrukturyzacyjnego w sytuacji restrukturyzacji zobowiązań podatkowych. Zagadnienie to ma niebywale istotne znaczenie praktyczne przede wszystkim z uwagi na to, że w większości przypadków w układzie uczestniczą wierzyciele, którzy mogą posiadać status dawcy pomocy publicznej. Stawia to przed sądem i uczestnikami postępowania wyzwanie dotyczące oceny zgodności udzielonej pomocy publicznej z prawem wspólnotowym, czyli w konsekwencji ustalenia zgodności takiego układu z prawem.